

Sarajevo, 03.01.2023. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
26.12.2022. – 30.12.2022.

Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	23.12.22	- 30.12.22	23.12.22	- 30.12.22	23.12.22	- 30.12.22	23.12.22	- 30.12.22
2 godine	2.76	-	2.76	↗	4.32	-	4.43	↗
5 godina	2.45	-	2.58	↗	3.86	-	4.00	↗
10 godina	2.40	-	2.57	↗	3.75	-	3.87	↗

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	23.12.22	- 30.12.22
3 mjeseca	1.779	-
6 mjeseci	2.047	-
1 godina	2.584	-

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crveni) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 30.12.2022. godine (pune linije) i 23.12.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Financijska tržišta u eurozoni su početkom proteklog tjedna bila zatvorena zbog praznika. Tijekom proteklog tjedna zabilježena su volatilna kretanja prinosa obveznica eurozone, uz napomenu da se na kraju kalendarske godine bilježi smanjena likvidnost, kao i manjak objavljivanja bitnijih ekonomskih pokazatelja i izjava zvaničnika. Promatrano na tjednoj razini prinosi njemačkih obveznica su povećani između 12 i 17 baznih bodova. Istovremeno, prinosi italijanskih obveznica su povećani između 10 i 21 baznih bodova. Na globalni rast prinosa državnih obveznica, u vrijeme slabijeg trgovanja pred kraj godine, utjecale su vijesti o labavijim ograničenjima Covid19 koja su stupila na snagu u Kini.

Potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da se eurozona suočava sa „veoma teškom ekonomskom situacijom“ koja će predstavljati izazov za pojedince i kompanije zbog visoke inflacije širom Europe koja se poklapa sa ekonomskim usporenjem i niskim ekonomskim rastom. Unatoč tome, on je ponovio da su očekivanja da eurozona prolazi kroz „kratkotrajnu i površnu recesiju“ prije nego ekonomija ponovo počne da bilježi rast u II tromjesečju naredne godine. Član UV ECB Knot je izjavio da je ciklus pooštrenja monetarne politike ove institucije „samo prešao polovinu“, te da treba biti nastavljen duže razdoblje. Dodao je da bi ECB mogla da postigne „prilično pristojan tempo pooštrevanja“ putem povećanja za po

pola postotnih bodova u narednih nekoliko mjeseci prije nego što troškovi zaduživanja dožive vrhunac do ljeta. Član UV ECB Simkus je izjavio da stopa inflacije na razini eurozone pokazuje zaostatak od pola godine u usporedbi sa inflacijom u Litvi, što znači da vrhunac iste još uvijek nije zabilježen, odnosno da je vrhunac inflacije vjerojatno „odmah iza ugla“.

Podatci ECB su pokazali da je kreditiranje kompanija u eurozoni u studenom usporeno, odnosno zabilježen je pad sa najveće razine zaduživanja ovog sektora u posljednjih više od jedne desetljeća uslijed rasta kamatnih stopa i recesije koja se nazire. Mjesečni podatci kredita ukazuju na oštar pad od 1 milijardu EUR u usporedbi sa rastom od 24 milijarde EUR u prethodnom mjesecu.

Vlada Španjolske objavila je novu seriju mjera za borbu protiv visoke inflacije za 2023. godinu u vrijednosti 10 milijardi EUR, a koje uključuju šestomjesečno produženje poreznih olakšica za energiju i plin koje ističu na kraju ove godine.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	STUDENI	5,0%	4,8%
2.	Stopa inflacije – Španjolska (prelim.)	PROSINAC	5,8%	5,6%
3.	Stopa inflacije – Portugalija (prelim.)	PROSINAC	-	9,8%
4.	Proizvođačke cijene – Austrija (G/G)	STUDENI	-	15,4%
5.	Maloprodaja – Španjolska (G/G)	STUDENI	-	-0,6%
6.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G)	STUDENI	-	6,3%
7.	Maloprodaja – Grčka (G/G)	LISTOPAD	-	8,0%
8.	Maloprodaja – Portugalija (G/G)	STUDENI	-	-1,2%
9.	Obujam maloprodaje – Finska (G/G) prelim.	STUDENI		-3,1%
10.	PMI indeks prerađivačkog sektora – Austrija	PROSINAC	-	47,3
				46,6

SAD

Tijekom proteklog tjedna, financijsko tržište u SAD je bilo prilično mirno u razdoblju praznika. FHFA je objavila vijest da su cijene kuća u SAD tijekom listopada ostale nepromijenjene u odnosu na mjesec ranije kada je zabilježen rast od 0,1%. Prodaje kuća su smanjene šesti mjesec zaredom u studenom druga najniža razina u povijesti jer su veći troškovi zaduživanja i neizvjesni ekonomski izgledi spriječili mnoge kupce da kupuju. Agresivna kampanja pooštovanja monetarne politike Fed-a, a sve sa ciljem smanjivanja inflacije, je imala ogroman utjecaj na stambeno tržište SAD u 2022. godini. S obzirom na to da su se troškovi pozajmljivanja otprilike udvostručili u odnosu na početak godine, prodaja kuća, a samim tim i cijene, se smanjuju mjesecima.

Broj Amerikanaca koji su podnjeli nove zahtjeve za beneficije za nezaposlene se povećao tijekom prošlog tjedna, ali je ostao u rasponu koji ukazuje na to da je tržište rada u SAD i dalje zategnuto, čak i dok Fed radi na smanjenju potražnje za radnom snagom, a sve u cilju smanjenja rastuće inflacije. Fed je tijekom ove godine povećao kamatne stope kako bi ukrotio rastuću inflaciju. Dok su veći troškovi zaduživanja utjecali na određene segmente ekonomije, tržište rada je ostalo uglavnom snažno tijekom 2022. godine i to djelomično zbog konstantne neravnoteže između ponude i potražnje radne snage.

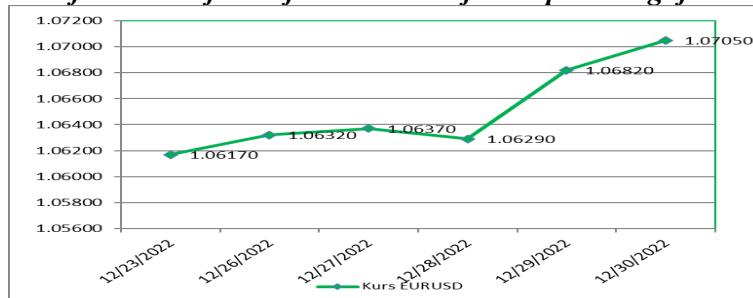
Predsjednik Biden je potpisao zakon o potrošnji Vlade u iznosu od 1,7 bilijuna USD, čime su krunisane dvogodišnje zakonodavne aktivnosti koje imaju potencijal da preoblikuju američku ekonomiju i postave Bidena među ekonomski najbitnije predsjednike u posljednjem stoljeću.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Veleprodajne zalihe (M/M) P	STUDENI	0,3%	1,0%
2.	FHFA indeks cijena kuća (M/M)	LISTOPAD	-0,7%	0,0%
3.	Indeks prerađ. sektora Feda iz Dalasa	PROSINAC	-13,5	-18,8
4.	Broj kuća koje čekaju na realizaciju (M/M)	STUDENI	-1,0%	-4,0
5.	Inicijalni zahtjevi nez. za pomoć	24. prosinca	225.000	225.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	17. prosinca	1.690.000	1.710.000
				1.669.000

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,0617 na razinu od 1,0705.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Finansijsko tržište u Velikoj Britaniji je tijekom proteklog tjedna bilo mirno zbog praznika. Prvi radni dan u proteklom tjednu bila je srijeda.

Funta se nalazi na putu da zabilježi najveći godišnji pad od 2016. godine. Valuta je u ovoj godini oslabila u odnosu na dolar za više od 10% godišnje, što su najlošije performanse od Brexita. Iako se funta oporavila sa najlošijeg tečaja u odnosu na dolar (kada je tečaj GBPUSD iznosio 1,03) postoje strahovi da bi jačanje funte moglo izostati pod utjecajem pesimističnih signala iz BoE koji se poklapaju sa agresivnim povećanjem kamatnih stopa Feda i ECB. Istraživanje koje je proveo Financial Times je pokazalo da većina sudionika smatra da će inflatorni šok u Velikoj Britaniji uzrokovan pandemijom i ratom u Ukrajini potrajati duže nego u drugim zemljama, primoravajući BoE da nastavi sa povećanjem kamatnih stopa dok će Vlada nastaviti sa čvrstom fiskalnom politikom. Preko 80% ispitanika očekuje da će Velika Britanija zaostajati za ostalim zemljama iz grupe G7.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Nationwide cijene kuća (G/G)	DEC	-	2,8% 4,4%

Tijekom proteklog tjedna GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio rast sa razine od 0,88111 na razinu od 0,88534. GBP je aprecirala u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,2053 na razinu od 1,2083.

JAPAN

Tijekom proteklog tjedna, BoJ je objavila rezime sa sastanka održanog 19. i 20. prosinca. Jedan od članova BoJ je komentirao da Japan pokazuje znakove rasta plaća i pozitivnog ekonomskog ciklusa, ali da je i dalje potrebno zadržati ultrastimulativnu monetarnu politiku. Drugi član Odbora BoJ je prokomentirao da je povećanje raspona prinosa odgovarajuće zbog zabrinutosti oko negativnog utjecaja kontrole krive prinosa na tržište obveznica. Također je dodao da je obećanjem da će fleksibilno kupovati obveznice BoJ poboljšala održivost svojih monetarnih olakšica.

Zamjenik glavnog tajnika kabineta Vlade Kihara je izjavio da će Vladi Japana glavni prioritet ekonomske politike tijekom sljedeće godine biti rast plaća. Kihara je dodao da je najveći izazov za ekonomiju Japana nedostatak rasta plaća. Ukoliko se ne povećaju plaće, potrošnja se neće povećati, te ujedno ni kompanije neće povećati investicije. Pošto su kompanije odgovorne za povećanje plaća, Vlada Japana može pomoći u postizanju tog povećanja kroz porezne poticaje, dodao je Kihara.

BoJ je najavila neplaniranu kupovinu obveznica bez presedana jer se bori protiv špekulacija da će ubrzo ukinuti svoju prilagodljivu monetarnu politiku. Kombinacija dodatnih kupovina sa fiksnom stopom i fiksnim iznosima koje su objavljene u petak povećala je ovog mjeseca kupovinu na oko 17 bilijuna JPY (128 milijardi USD), zabilježivši mjesečni rekord, objavio je Bloomberg. Lavina kupovina obveznica od strane BoJ prouzrokovala je porast prinosa pošto je BoJ neočekivano povećala dozvoljeno odstupanje referentne stope od cilja u iznosu od +/- 50 baznih bodova sa prethodnih 25 baznih bodova. Dok su kreatori monetarne politike izjavili da je taj potez pokrenut kako bi se poboljšalo funkcioniranje tržišta,

trgovci su to protumačili kao korak ka završetku politike kontrole krive prinosa dok se pripremaju da potencijalno definiraju strategiju za 2023. godinu.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa nezaposlenosti	STUDENI	2,6%	2,5%
2.	Maloprodaja (G/G)	STUDENI	3,7%	2,6%
3.	Prodaja u robnih kućama i supermarketima (G/G)	STUDENI	3,2%	2,4%
4.	Indeks započetih kuća (G/G)	STUDENI	1,4%	-1,4%
5.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	STUDENI	-1,5%	-1,3%
				3,0%

JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 141,05 na razinu od 140,41. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine 132,91 na razinu od 131,12.

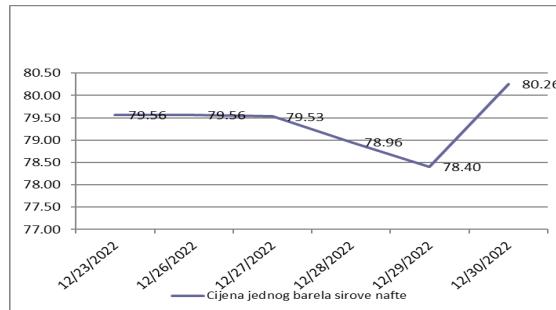
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorske burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 79,56 USD (74,94 EUR).

Cijena nafte je do četvrtka proteklog tjedna imala blagu tendenciju pada, a tržište je bilo mirno zbog praznika. Početkom tjedna cijena se održavala blizu najviše razine u posljednja tri tjedna nakon što je ukidanje mjera Covid19 u Kini potaknulo tražnju za naftom. Također, predsjednik Rusije Putin je uveo zabranu na prodaju nafte iz Rusije stranim kupcima koji se pridržavaju gornje granice za cijenu ove nafte. Putinov potez je dao dodatnu podršku cjeni nafte. Sredinom tjedna je došlo do blagog pada cijene ovog energenta pod utjecajem zabrinutosti zbog rasta broja zaraženih virusom Covid19 u Kini, koja je najveći svjetski uvoznik nafte. Ove vijesti su imale veći utjecaj na cijenu nafte nego očekivanja da će ukidanje Covid19 restrikcija pojačati ekonomski oporavak i potaci tražnju za naftom. Cijena je smanjena nakon što su SAD objavile restrikcije za dolazak putnika iz Kine, koji su obvezni da imaju negativan Covid19 test, dok je Italija objavila da je preko 50% putnika koji su iz Kine sletjeli u Milano imalo virus. Krajem tjedna cijena nafte je povećana, ali su ipak izazovi za kratkoročnu tražnju zbog globalnog usporenenja bili neutralizirani izgledima za veće sankcije Rusiji što bi moglo smanjiti ponudu.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 80,26 USD (EUR 74,97). Promatrano na tjednoj razini cijena nafte je povećana za 0,88% a na godišnjoj razini rast je iznosio 6,71%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

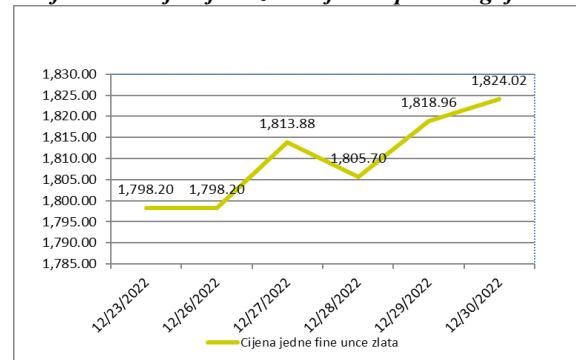
Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.798,20 USD (EUR 1.693,70).

Cijena zlata se u utorak blago povećala, te se zadržala iznad ključne psihološke razine od 1.800 USD po unci nakon odluke Kine da dodatno olabavi Covid19 mjere. Ipak, značajniji rast cijene zlata je bio ograničen zbog strahova da bi otvorenija Kina mogla potaci inflaciju, što je utjecalo na to da se prinosi na globalne obveznice povećavaju, dok su silazni pritisci na cijenu zlata pojačani. Do kraja tjedna cijena ovog plemenitog metalra se održala na razini iznad 1.800 dolara po unci, nakon odluke Kine da dodatno olabavi Covid19 mjere.

Cijena zlata je u petak blago povećana uglavnom pod utjecajem slabijeg dolara. Početkom godine cijena je nastavila da se povećava, te se približava razini od 1.850 dolara po unci. Većina tržišnih sudionika špekulira da će Fed usporiti sa tempom rasta kamatnih stopa, što će se odraziti na prinose i kamatne stope. Iako je tijekom 2022. godine cijena zlata blago smanjena u odnosu na 2021. godinu, očekuje se da će u ovoj godini cijena zlata imati više koristi od sporijeg tempa povećanja kamatnih stopa, dok nedavni podatci sugeriraju da je inflacija u SAD vjerojatno dostigla vrhunac.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.824,02 USD (EUR 1.703,90). Promatrano na tjednoj razini cijena zlata je povećana za 1,44% a na godišnjoj razini cijena zlata je smanjena za 0,28%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Pripremili:

Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Održanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.